

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hieronymi explanatum in Esaïam libri I-V - Cod. Aug.
perg. 224**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [10. Jahrh.]

Liber IIII

[urn:nbn:de:bsz:31-58591](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-58591)

mesura. & hic & supra. LXX APXIIY. Idest principiu
interpretati s̄. p̄ quo nos sup̄ principatum hic imperium
uertimus. Aquila aū uerbi ambiguitate deceptus.
METPON. Idest mensuram interpretatus est. quae hebraica
& Latinae eodem appellatur nomine. nec dubitari
poterat demultiplici saluatoris imperio &
pace eius que n̄ habet finē. qui in psalmis legi
tur. Postula a me & dabo tibi gentes hereditate tuam
& possessionem tuam terminos terrae. Et rursum. & mul
titudo pacis donec extollatur luna. id est usq; ad consu
mationem seculi. Principatus aū illius & imperiu erit
super solum & regnum d̄i quod post captiuitatem
babyloniam fuerat dissipata ut confirmet illud & con
roboret & doceat eē p̄p̄cium nec assa d̄i p̄missio iudicis
ab incarnationis tempore usq; in sempiternum. p̄p̄t̄
aū zelus id est emulatio d̄i exercituum fecit hoc quia ip
se eū ad emulationē puocauerunt. in his qui n̄ erant
d̄i. & ille eos puocauit ad emulandū in gentē que n̄ erat
gens. Coepit emanuelis & nascentis pueri p̄ph̄cia
ex eo loco ubi dicit̄ ad achaz. p̄t̄ tibi signu ad d̄o d̄o
uersiculo isto finita ē quo inferitur. zelus d̄i exercituum
faciet hoc. Nunc ad reliqua transeamus.

ANIV LIBER VERTIUS

SECTIO DE AMB

INCIPIT LIBER QUARTUS.

NEQUAL ES DIOYANUS LIBROS

& pro diuersitate uisionum ac sensuum. alius contrahitur
 alius extenditur. Itaq; finito tertio uolumine. tran
 ssumus ad quartum. qui tertia mensura uersuum priore
 minor est. praesertim cum quintus quē huic libro subie
 cimus historicae explanationis sit & pene duplicē nume
 rū habeat. Dum enī nolumus coniuncta diuidere & soli
 unptata transire quasi int̄ duas maris ponti. CYXII
 NITAAAC. nauiculā nr̄am direximus. quae flate spūsko
 & dño saluatore cursum dirigente nr̄m elabit̄ in pelagus.
 ducente te uirgo xpi eustochiū aqua tuor uentis caeli
 ueni sp̄s. & mortua ossa uiuifica utque iacebant inter
 re puluere spirante dño suscitentur. Verbu misit
 dñs in iacob & cecidit in isrl̄. & scia & populus omnis in ephra
 im. & habitantes samaria in supbia & magnitudine cor
 dis dicentes. lateres ceciderunt. sed quadris lapidib;
 edificabimus si comoros succider. sed cedros immutauim.
 & eleuauit dñs hostes raasin sup eum. & inimicos eius in tu
 multū uertit & siriā ab oriente. & philisti ab occidente
 & deuorabunt isrl̄ toto ore. In omnib; his n̄ est auersus
 furor eius. sed adhuc manus ei extenta. & populus n̄ est
 auersus ad percutiēte se. & dñm exercituum non exquisiet
 Legimus supra quod in dieb; achaz. filio atha. filioziae regis
 iuda. Ascenderit rex siriāe raasin. & phacez filius romelie
 rex isrl̄ in hierusalem ut expugnarent eam. & quod mis
 sisset ysaius. pphaā in occurru achaz. cum iasub filio suo
 ut ei diceret. noā meret̄ & cor illius ne formidat̄ & aduabus

caudistionū fumigantium eo qđ in ipsis esset sīriac &
isrl̄ imperiū finiendum. quod non credente pp̄t̄ reimag
nitudinem. & p̄sens periculū lub̄tur ut sibi postula & sig
num. & quia idolatres hoc quoq; facere noluit. prop
terea dñs nequaquā ipsi regi. sed domui dā dat signū
filii sui de uirgine nascituri. ad cuius inuocationem sint
de imminente periculo liberandi. & cetera usq; ad presen
tem locum interpretati sumus. Multis ergo mysteriis
in medio positis. nunc ergo reuertitur ad id qđ cepit
& euerfione rā sin. & effraim. hoc est sīriac &
samarie uaticinatur. O uerbū iniquens misit
dñs in iacob. & cecidit isrl̄. apud hebreos.
dabar quod p̄ tres literas scribitur consonantes.
daleth. beth. res. pro loco r̄. qualitate file
gatur. dabar. uerbū significat. fideber mor
tem & pestilentia quā ob causam pleriq; ser
monis ambiguitate decepti non uerbū
dicunt missum esse sed mortem. Misit ergo
dñs uerbū in iacob. & cecidit isrl̄. regnare uoluit
iuda ut iacob p̄ph̄cā in genesi. & isrl̄. hoc est
decem tribus sibi imperium uindicarunt. de
quibus dictum est. Ipsi regnauerunt & non p̄
me. imperii ergo dignitas que unctioe samu
helis post abiectū saul cepit in dauid missa in
iacob. hoc est in duodecim tribus. que iacob olim uoca
bant. cecidit isrl̄. n̄ ut lxx. transulerunt
uenit cecidit enim in impiis quod statim

ad eos directum erat. Scia igitur populus ephraim
 & habitantes samaria qui propter multitudinem
 eriguntur in superbia & dicunt. paruum est regnum iude
 & nri comparatione uilissimum. Itaq; illis ruentibus
 quasi lateribus nos quadro lapide edificemus domu
 illoru sicut comotis que ligna sunt ueluti hostili incurso
 ne succis. nos imperium nrm cedris extruemus que
 in perpetuum stabunt. ut regnum significent sempiternum.
 Sciat ergo hoc populus omnis ephraim. & habitan
 tes samariam quod sirus qui nunc ei auxilio est in
 hostem transeat. uel certe contra ipsum sirus
 subita aduersarioꝝ bella consurgant. & omis uer
 tantur in tumultum. ita ut contra isrl sirus ab
 oriente & philistin hoc est palestini ab occiden
 te moueantur. & simul deuorent isrl. Cumq;
 hoc fecerint nihilominus manus mea extenta
 siue excelsa est sup isrl. & eos ferire non cessat.
 Cuiusq; ad dno non reuertentur ad percutientem se
 nec dno querent exercituum. intulos aureos ad
 rantes p dno. iuxta ANATOTAN. hunc locum nri
 ita edisserunt. Misit ds filium suu ad iacob. hoc e
 ad iudeos. & uenit ad isrl. hoc e ad gentiu populū.
 quos & apostolus appellari dicit isrl. alii uero
 ita uerbu suu misit dno ad ecliam. que priorem
 populū supplantaui. & cecidit in isrl. hoc est in
 erectos. quidam uidere se uolunt. Sciant itaq;
 principes eoz. & omis qui habitant in samaria

hoc est qui di legem custodire se dicunt. & in uirtute
esse uirtutum. & fructus adferre iustitiae. hoc
est enim in tēptatur ephraim. qui in superbia cor
dis sui despiciunt eccliam & simplicitatem eius
arbitrantes in peritiam dicunt. plateribus illius
quadris lapidibus atq; fortissimis aedificabimus eccliam
nram. & pro infructuosis arboribus citoq; perituris co
dros sublimissimas extruemus quas conteret dñs. &
quas iustus sup sona impu uidisse se narrat. & n̄
inuentū locum earū. Dicit ergo dñs qđ saasin qui
in tēptatur sapientia secularis. cuius ephraim utebat
auxilio uertatur contra eum & om̄s inimici eius ad
ūsum illū dimicent. & tam ab oriente quam occiden
te expugnentur. & deuorati sint isrl̄em toto ore.
p quib; in tēptatur s̄ lxx. Et aedificemus nobis tur
rem & illud dñs qui con surgunt contra montem
sion. & inimicos illius dissipauit. Cupiunt enim
& ipsi in similitudinem templi dī aedificare sibi tem
plum in samaria. sed quam uis mouerint pedes
ab oriente & dixerint. uenite aedificemus turrem
& faciemus nobis nom̄ ante quā dispgramur dño in
pugnante. soluetur & dissipabitur consensus eorum
& linguae eorū contra se inuicē destruant diuidantur
ne conscientēs peiores fiant. sed ase inuicem destru
antur. Cumq; ita percussi sint & ab hostib; deuorati. tam
n̄ reuertentē ad dñm. sed adhuc manē illius ad p̄parat
endum parata est. iuxta illud qđ legim; inherema

sine causa percussisti filios uros disciplinam non recepisti.
 Et dispudat dominus ab israhel caput & caudam incuruantem & de
 prauantem in die illa longeuus & honorabilis ipse est
 caput & propheta docens mendacium ipse est cauda
 & serunt qui beatum dicunt populum istum seducentes.
 & qui beati dicuntur precipitati. propter hoc super adu
 lterentibus eius non labitur dominus. & pupilloz illius &
 uiduarum non miserebitur. quia omnis hypocrita est &
 nequam. & uniuersum os locutum est stultitiam. in omnibus
 his non est ausus furor ^{ei}. sed adhuc manus ei extenta.
 succensa est enim quasi ignis impietas ueprez & spina
 uorabit. & succendetur in densitate saltus & conuol
 uetur superbia fumi in ira domini exercituum. contre
 munt terra & erit populus quasi esca ignis. Uir frater
 suo non parcat. & dedinavit ad dexteram. & esuriet & cito
 medet a sinistra & non saturabitur. Unusquisque car
 nem brachii sui uorabit manasses ephraim. & ephra
 im manassen simul ipsi contra iudam. In omnibus his
 non est est auersus furor ^{ei}. sed adhuc manus illius
 extenta. Non solum dominus hostes suos in cleuauit cum
 inimicos eius uertit in tumultum. & syriam ab orien
 te. & philistin ab occidente ut deuorarent israhel toto
 ore suo. sed quia non reuersus ad percipientem se nec re
 qui siuit dominum exercituum. extendit manum ad percipi
 endum ut dispudat israhel. Caput & caudam & incuruantem
 & deprauantem. eum uidelicet qui recta putat. qui sit
 autem caput. ipse in preteritatus est longeuus & honorabilis.

et qui sit cauda propheta inquit qui docet mendacium
id est pseudo propheta dixit de principibus nunc ad opti
matibus iungit et populum quod et magistri et discipu
li et eruditi et uulgus indoctum pariter pereant. qui
enim beati dicebant populum. seductores scilicet. et qui beati
appellabantur. non propter uirtutem sed propter munera
precipitabantur in mortem. Unde et supra legimus. po
pulus meus qui beatum te dicunt seducunt te. et semitas pe
dum tuorum subplantant. In tali populo nullus prope
miseretur deus. non populi non uidet. quia omnis hypo
crita est aliud simulans. et aliud agens. promittens casti
tatem. et uiuens luxuriose. proferens paupertatem. et re
plens marsupium. Unde iungit et dicit. et uniuersum os
locutum est stultitiam. propter hec omnia dominus non cessat
irasci. sed adhuc ad percipiendum eleuat manum. et quia ista
fecerunt succenduntur quasi ignis impietas. ut non cul
tum agrum sed uespres et spinas de uore nec fruisferas
arbores sed infructuosum saltum in quo habitabant bestie
sapiens flamma consumat. quam ob rem dicit. quod
densitas saltus igne subposito fumi superbia et altitudi
ne conuoluitur. Omne enim quod excelsum est et in
sublimi consurgens. superbum appellari potest. Pro
quo nescio quid uolentes. lxx. transiit. et deuora
uit incircutu collum omnia. Unde et ad iram domini
terra contremuit et populus ignis factus est pabulum
quia tanta fuit in eo crudelitas. ut nec carissimo quidem
germanitatis nomini parcere. sed dextra deserens

atq; contemptis saturatur. in his quae sinistra erant.
 dum uoluptatum & malorum patitur fame & semper cupit
 malis peiora sociare. Ipse quoque manasses & effraim
 qui de uno nati sunt utero & de eodem parente geniti in
 tantam rabiem pruperunt ut hostili inter se odio dis
 siderent. Legamus regum & paralipomenon uolumina
 & inueniemus samariae inter se bella ciuilia dum alii pro
 aliis regibus dimicant. & quomodo suis regibus interfectis
 in uide expugnatione concordent secundum tropologiam.
 auferat dominus caput & caudam maiorem pariter & minorem.
 Caudamque appellans non hominis sed uim horaxicos esse
 demonstrans quae hoc membro utuntur ad stercorea
 praegenda & arcenda parua animalia. & post caput
 & caudam incuruantem quod legis praecipua subuertant &
 rectam deprauent uiam. longeuum quoque quicaput est &
 pseudo prophetam qui cauda ponitur displicet & magis
 tros pariter & discipulos. Alios qui propter munera lau
 dant peccatores. alios qui laudanti sua mala non
 sentunt. nec agant penitentiam. Propter hoc in
 iuuenibus eorum non labitur dominus. ut enim ciuitati cuius
 rex adulescens. & qui dominum patrem uel dominum uerum perdidit
 non imprecabunt misericordiam. Omnis enim hereti
 cus hypocrita est. aliud gens & aliud simulans. &
 quidquam locuntur licet uideatur esse sapientia. tam
 stultitia est. propter hoc extendit manum suam ad
 puniendum. & omnes imprecatores eorum spinas uorans
 flamma consumet. & uerba absque uirtutibus. quae

infructuoso saltu conparantur inuoluentē furni sup
bia. adeoꝝ pena contremescit omnis humus. & de
cepti populi aēnis tradentur ardoribus. quia
turpis lucri gratia ne suis quidem parcunt. sed
certatim deceptis populis predas agunt relinque
tes bona. & in pessimis morantes. cumq; semp; sinistra
inueniant. tam; suis numquā satiant erroribus. uo
rantes carnē brachi sui. & adūsum etiam paristu
dio dimicantes pp̄t luxuriā & uoluptates. & lucri
de populis int̄ se habent discordiā. ut de una heres
duē fiant. & rursus ipse diuidant in partes
ut pp̄rios adducant greges. & deuorent domos ui
diuarū & mulierū peccatriciū semp; discentium.
& numquā ad scientiā ueritatis puenientū. in
nibus his n̄ auertatur furor dñi consumens uita
atq; subūrens. sed quanto illi pficiunt ad peccan
dum. tanto iste amplius manū suā extendit ad
p̄gnas. Uae qui condunt leges iniquas. & scriben
tes in iustitiā. scripser̄ ut obprimerent in iudicio
pauperes. & iura facerent cause humilium populi
mei. ut essent uiduē p̄de eoz & pupillos diriperent.
Quid facietis in die uisitacionis & calamitatis de longe
uenientis. ad cuius fugiētis auxilium. & ubi dēre
linquetis gloriā ur̄am ne incuruemini sub iunculo.
& cum int̄fectis cadatis. sup omnib; his non ē auer
sus furor ei. sed adhuc manū ei extenta. Uae
pleriq; adhuc contra decē trib; diei arbitrantur

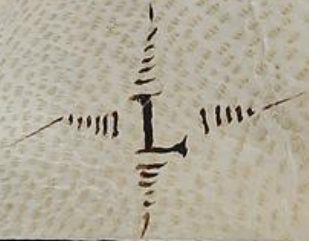
que habitabant infamaria. quod ad priora scelera
 etiam ista sociarent. Nobis autem uideatur contra iudices
 trib, iude & hierusalem scribas iudice & deuterotas
 sermo propheticus condamare quod aduersum lege diuini
 quas scripserunt leges & traditionibus suis subuerunt
 iudicii ueritate. Deo enim dicente. honora patrem tuum
 & matrem. Illi contrario nouerunt filii parentibus dicere.
 non quodcumque est ex me. tibi perdit. ne honora
 rent patrem & matrem. & cetera his similia. propterea
 autem scripserunt leges pessimas ut opprimerent pauperes
 & humiles populi. ut perdas agerent deuidius. & pupil
 los diriperent. Qui interrogant quid facturi sint cum
 uel captiuitatis uel iudicii dies aduenerit & calam
 tatis de longe uenientis quae multo tempore ante
 predicta est. Ad cuius inquit fugiamus auxilium. cum
 offenderimus dominum qui uerus auxiliator est. & ubi
 derelinqueris gloriam tuam. Non enim perdet diuitiae
 indies furoris. ne uinctos in hostilem terram ducat. affi
 nus ne conuictis in plio. & ad extromum sic in supe
 rioribus contra samariam crebro dixerat. In omnibus his
 non ausus furor eius. sed adhuc manus exalta. Etiam con
 tra iudam loquitur quod non sit finis mali eorum extrema
 captiuitas. sed sciam in hostili terra domini eos gladius pro
 quat. Iuxta aragogen omnis hereticus scribit iniquitate.
 ut pauperes & humiles populi decipiat. uiduas & pupil
 los diripiat. Qui enim diues est de quo legimus redemptio
 neme uiri proprie diuitie. pauper autem non sustinet comminatione.

non cito ab eis capitur. & qui humilis est & qui paruus in
populis cito ab eis scandalizatur. uidua quoque que uirum
perdidit. dñm. & pupillus qui patrem amiserit. creator
de quo scriptum est. Dñm quomodo genuisti dereliquisti. & ob
litus es nutritor tuus. facile subplantant. quid dignum
facient iudicio iudicium cum ramos deceperint & calamitas
de longe uenientis. sic enim ad iustum uirum dicitur
prope est uerbum in ore tuo & in corde tuo. Et in alio
loco. Regnum dei intra uos est. Sic hereticorum calamitas
de longe uenient. multo eis tempore preparata. ad quem
confugient cum finem habeant dñm. cui tradent gloria
sua cum simulata sint omnia nec poterunt euadere in
culum quo plurimos ligauerunt. Unde & in uisione uallis syon
que dei altitudine derelicta & heretica humilitate decepta
est. dicitur de magistris falsi nominis scientie.

O mī principes tui fugerunt. & qui capti sunt dure ligati sunt
quodque cum singulis interfecerunt cadent. & in aliorum necesse ipse
pereant. & cum multa patient diesque uisitationis
aduenerit. non sit finis eorum interitus. sed semper sibi in
pendentem manum dñi pretermescent. Huc usque contra
decem & duas tribus id est contra samariam & hierusalem dicitur
minatio est. que regnante adhuc achaz cepit in populo
de quibus duas & semis tribus sub eo capti sunt. & relique sub
ezechiele qui achaz successit in regnum sequens propheta
contra assyrios scribitur. Ue assyri uirga furoris mei
& baculus ipse est in manibus eorum indignatio mea ad
gentem fallacem mittam eum & contra populum furoris mei

mandabo illi ut auferat spolia. & diripiat p̄dam. & ponat
 illū in conculationē quasi lutū platearū ipse autē n̄ sic ar-
 bitratus est & cor eius non ita estimauit. sed ad ante-
 rendū erit cor ei' & ad interuentionē gentiū plurimarū.
 Dices enī. numquid n̄ principes mei simul reges sunt. num-
 quid n̄ ut charchanis sic chalanne. & ut arfat sic emath.
 numquid n̄ ut damascus sic samaria. Quomodo inuenit
 mari mea regna idoli. sic & simulacra eorū do hierusalē
 & desamaria. Numquid n̄ sic feci samarie & idolis ei. sic
 faciā hierusalē & simulacris eius. Ponam in hoc loco
 translationē lxx. que ab hebraico discordat. in plu-
 rimis. lxx. uē assirus uirga furoris mei ipse est.
 in manib' eorū ira mea ingente in quā mit tā & populo
 meo p̄cipiā ut faciat spolia & p̄dam & concule & cui-
 tates. & ponat eas in puluere. Ipse autē n̄ sic cogitauit.
 & n̄ ita arbitratus est. sed ut conterat mens eius & disp-
 dat gentes plurimas. quod si dixerint ei tu solus es prin-
 ceps. respondebit. n̄ tūli regione que est sup̄ babilone
 & chalanne ubi turris edificata est. Tuli autē arabiam
 & damascū & samariā. sic has tuli. sic om̄a regna capiā.
 ululate sculptilia hierusalem & samaria. sic enī feci
 samariæ & idolis ei sic faciā hierusalē & simulacris ei
 primū sciendū quod in hebraico n̄ habeat chalanne sed
 chalanne. ult una enī nominis huius littera n̄ est. ioch
 ut illi putauer. sed uau. que littera sola int̄ se dis-
 tant magnitudine. turris autē hēdificata est. in capō
 sennahar. in quo erant. arce. acad & chalanne. & babilon.

que ex confusione linguarum nomen accepit. Arabia autem
non habetur in hebreo. sed emach. quam syri usque hodie
epiphania uocant. ululare quoque sculptilia in hieru-
salem desuo addiderunt. quodque scriptum est. Si dixe-
rit ei. tu solus es princeps. Respondebit. Non tuus
regione illa & illa. sed tui arabiam & damascum & sa-
mariam; hunc suggerit sensum. cum inquit dixerit
assirio qui capti sunt. tu princeps es omnium. ille ad-
huc infirmum se sentiens. respondebit. Quomodo
me uocatis principem cum tantum arabiam & damascum
& samariam coeperim. & longe positas nationes
trans babylonem nec dum me subdiderim potestati
quomodo autem arabiam & damascum & samariam sic
omnia mihi regna sub sternam. transeamus ad hebra-
icum. & quid nobis uideat breuiter adnotem. Uae assirio
id est sennacherib. quia ipse est uirga & bacu-
lus furoris mei. in manu enim eius indignatio mea. &
populum percutiam gentem fallacissimam que uis me semper
& idola claudicauit. quae precepta mea se salturam
esse mentita est. & contra populum furoris mei ipsi
percutiam ut spolia eius atque perdat & redigat in pulue-
rem & conculem quasi lutum platearum. id est ut
percutiam eum & non uisificat. ut uulnera & non uuln-
era auferat. Ipse autem modum irae cunctis meae egressus est
& non solum contra israhel atque directus fuerat. sed in
gentes plurimas debachatus est. ut omnia percuti-
tu regna contereret. & usque ad inter nationem in gen-

tum plurimarum illius mucro seuiæ. erectus enim
 insupbiam hæc ausus est dicere. duces mei aliarum
 gentium regessunt. & mihi subiecti. cunctis nationib
 imperabit. quomodo cepi charchamis. sic cepi & chalan
 no. quomodo arfath. sic optinui & emath. quomodo da
 mascu. sic mihi subiecti & samariam. quomodo exæra
 regna que idolorum cultui seruebant. meis subiecti pe
 dib. sic & hierusalẽ & samariam in qua eadem idola
 meae subitum potestati. quomodo cepi samariam cum
 idolis suis. sic & hierusalẽ capiam. quia eosdẽ uenerat
 deos. Charchamis aũ. lxx. addentes desuo. regionẽ trans
 babilonẽ interpretati s̄. & cholanne ubi edificata est
 turris arfath. penitus relinquentes. Possimus aũ iux
 ta translationem eorum & tropologiae diuimodo pia sic
 libertate ex eo qđ ait. & populo meo p̄cipiam ut faciat
 spolia & p̄dam & conculex ciuitates. & ponã eas in pul
 uere. & iã hoc dicere qđ cotidie populo suo p̄cipiat
 dñs. ut aduersarioꝝ ciuitates que eriguntur ad uisũ scientiã
 dñi. hereticoꝝ nimio labore cõstructe sunt. in puluere
 rãcat. & nihil esse demonstrat qui intellegens infir
 mitatẽ cordis humani. Et quod mortali carne circumdatus
 p̄fectam ñ possint habere uictoriam. nec om̄s gentes capere
 licet cū alii admirent & dicant. tu solus es princeps.
 respondebit eis. multas que destruere debeo. & adhuc
 destruere ñ potui. Scio quid nesciã. & quãquã multa
 aduersarioꝝ argumta superarim. tam̄ s̄ pleriq; que adhuc
 superanda s̄. simulq; spes futuroꝝ ex his que superauit.

etiam ceterorum sibi uictoriam repromittit. lubentē autē ululare
simulacra hierusalē & samarię .n̄ ipsa que facta s̄. sed hi quia
finxerunt. **ΜΗΤΩΝΥΜΙΚΩΣ**. In qui fecer̄ peccata que facta
sunt ut n̄ solū qui in heresib̄ idola fabricat̄ s̄. sed quia in eccl̄a
p̄ ignorantia defendunt pueritatem m̄datiū. ululātē & p̄
nitentia se errasse testent̄. & erit cum impleuerit dñs
cuncta opera sua in monte sion & in hierusalē. uisitabo sup̄
fructū magnifici cordis regis assur & sup̄ gloria altitudinis
oculor̄ ei. dix̄ enī in fortitudine manus mee feci & in sapi
entia intellexi. & abstuli t̄minos populor̄ & principes eor̄
p̄datus sū. & detraxi quasi potens in sublimē residentes & inue
nit quasi nidū manus mea fortitudinē populor̄ & sic colli
gunt̄ oua que derelicta s̄. sic uniuersā terram ego c̄gregaui. & n̄
fuit qui moueret̄ pinnā & aperiret̄ os atq; ganniret̄. **Lxx.**
p̄ fructu sensū uel mentē magnā int̄p̄tati s̄. post captiui
tatem samarię & assirior̄ uictoriā & cōminationē adūsura
hierusalē quasi simulacra imitata samarię simili sit feri
enda sententia. nunc adūsū ipsū assiriū qui elatus est
in sup̄bia & sup̄ fortitudinis putauit esse qđ uicit p̄ph̄ta
loquitur. dix̄ enī assirius cordis tumore se iactans quod
in fortitudine manus sue cunctas uicerit nationes & in
credibili sapientia omnium possiderit t̄minos. & iuxta
Lxx. tante potentie fuerit ut bellator̄ hominum urbes
funditus subruerit. Omnē que urbē quasi nidū ad p̄hen
derit. & quasi derelicta oua amatrib̄ in suā p̄dā uteret̄.
& quasi mel. m̄ aforan. ab auit̄ m̄do & ouis sumpserat.
seruauit in reliq; ut diceret̄. n̄ fuit qui moueret̄ pennam

& aperire os atq; gannire, tantus inquit terror fuit
 fortitudinis mee atq; uictorie utnefleuon quidē & geni
 tum uici libere prodereſt. ſunt quibec generalit̄ contra
 regnum aſſyriorum dici arbitrentur quod poſtquā con
 pleuerit dñs cuncta opera ſua in monte ſion & in hieroſalm̄ .
 hoc eſt poſtquam ſubuerſa fuit hieroſalm̄ aſſyriorum
 imperium deſtruitur. mihi autem ex his que ſequuntur proprie
 contra ſennacherib regem aſſyriorum uidetur comminatio. quod
 autē ait poſtquam compleuerit dñs cuncta opera ſua in ſion & in
 hieroſalem non ſubuerſionem urbis ſignificat. ſed obſidionem
 quando uenit raphaceſ dux ſennacherib & ea fecit que in poſte
 rioribus idem propheta cōmemorat. ſecundū tropologia cum
 ſamaria & hieroſale dñi iram ſuſtinuerit. & in fabricatione
 idolorum erraſſe ſe ſoſerit. tunc deſtruitur ſenſus magnus
 aſſyrii quim tantam contra dñm inflatus eſt ſupbiam uita
 priuatis ſue eſtimauerit cuncta ceſſura & quamuis excuſa
 dogmata & dialectice arte munita concinnata & potentius deſtru
 enda in tantum ut in ſimilitudine pullorum auum non ualeant
 in ſublime conſurgere & necdum animata in ſenſibilia eſſe atq;
 in potentia. quod uotum demonſtrat exemplum & nemut
 ure quidem & commouere linguam contrarationē & for
 titudinem ſui ſermonis audire. Numquid glorabitur
 ſcutis contra eum qui ſciet in ea aut exaltabitur ſerra contra
 eum aquo trahit quomodo ſidetur uirga contra leuamen ſe
 & exaltet baculus qui utiq; lignū eſt. Contra ſennache
 rib ſiue ut multi putant nabuchodonosor gloriantem
 atq; dicentē in fortitudine manus mee feci & in ſapientia

intellexi. & reliqua. / Sc̄s p̄ph̄ā respondit. Ostultissime
mortaliū. di uā tuā putas eē sapientiā & illius iussione.
ad tuam referes fortitudine quomodo si securis gloria
contra eū qui securē tenet. & serra contra illū a quo tra
bitur & dicant. cuncta opera que p̄ secure & serra fiunt.
sua arte p̄fecta. & si eleus quispiā uirgā & exalta baculū
ad p̄cutiendū quē uoluerit. & ipsa uirga ac baculus
gloriant̄ ad dicant ase p̄cussū esse qui p̄cussus est. Sic
& tu cū organū dī fueris uoluntatis. erigeris in sup̄bia
& cuncta quae gerunt̄. tue gloriant̄ fuisse uirtutis.
¶ Quodq̄ aū affirmo dicit̄ & ad hereticos sup̄bia & ad diabolu
referr̄ potest. qui securis & serra & uirga in scripturis
appellatur. Eo quod p̄ illū instructuose arbores succidant̄.
& diuidat̄ atq; serrā incredulorū duricia. & p̄cutiantur
uirga qui n̄ recipiunt disciplinā. Heretici quoq; quos
os in celo ponit̄ & lingua p̄transit̄ in c̄ram. sensū quē
adō in bonā partē acceperunt. abutunt̄ in contrariū atq;
puerū. Ut eloquunt̄ contra eū a quo conditi s̄. & in
gue ministeriū quo laudandus est dñs. utant̄ in blas
phemia. P̄ hoc mittit dominator dñs exercituum
in pinguib; ei tenuitate & sub dus gloria ei succensa arde
bit quasi c̄bustio ignis. Et erit lum̄ ist̄ in igne. &
sēs ei inflāma & succendat̄ & deuorabit̄ sp̄ma ei & uepres
in die una. Et gloria saltus ei & carmeli ei ab arima
usq; ad carnē consumetur. & erit terrore p̄fugus &
reliquis ligni saltus ei. p̄ paucitate numerabuntur.
& puer scribit eos. Quia ista fecisti & locutus es

que sup̄ narraui. p̄p̄t̄ ea mittit dñs angelū suū & una nocte
 centū octogintaquinq̄ mil̄ de tuo moritūnt̄ exercitu. ita
 ut potentissimi quiq̄ quos pingues appellat. redigant̄
 in tenuitate & in nubily. Et sic hebrei tradunt in lesis
 uestib̄ assirioy corpora oculto crementur ardore. Tunc
 lum̄ isrl̄ & sc̄s hoc ē angel̄ erit in igne & flāma. & om̄s
 spinę ac uepres assirioy uest̄ malicia ē sum̄t̄. n̄ longo
 temp̄ sed uno die atq̄ mom̄to. Et quomodo saltus & car
 melus qui est mons in galilea nemorib̄ consitus sub posi
 to igne uelocit̄ concremant̄. Sic ab anima usq̄ ad carnē
 omnis assiru gloria ē sum̄t̄. Tunc expoliatus exercitus
 fugiā. Quod idē in sequentib̄ p̄ph̄t̄ attestat̄. & de tam
 innumerabili multitudine que carmelo & saltu ē pa
 rita est. ad tantā ueniet̄ paucitate ut puer paruulus
 eos possit numerare & describere. Tradunt enī hebrei
 dix̄ tantū de eiy exercitu remanisse. Nostroy quidā
 uolunt hunc regē t̄r̄ p̄ū esse adūsarię fortitudinis.
 & quomodo in danihele legimus. principes regni p̄ sary
 & regni medorū. & regni grecoy. sic & principē esse
 assirioy. qui p̄p̄t̄ sup̄biā sensus magn̄ uocē. & in die
 iudicii gehennę tradat̄ ardorib̄ que p̄parata est
 diabolo & angelis ei. & lum̄ isrl̄ & sc̄m. hoc ē ipsū dñm
 succendere uepres ac spinas assiru omneq̄ illius
 potentia & innumerabiles populos ad nihil deducen
 dos. Tunc eū timore p̄territū quasi colubrū tortuo
 sū & fugitiuū imminentes penas uelle uitare.
 Quiaū de saltu & confusione ei. lignisq̄ perituris

potuerunt euadere. eos dignos existimare qui numerentur
& describantur a puero cuius principatus in humeris eius est.
Et hoc ipsum & ad hereticos referri potest. quod postquam ecclesiastica
doctrina inluxerit. & omnes eorum decipiles patuerunt. tunc
ad tantam ueniant solitudinem. ut de saltu & instructuosis ar-
boribus & innumerabili eius multitudine quam heretica frau-
de deceperant. uix pauci resideant qui eius sequantur erro-
rem. pro eo quod nos uertimus in terra domini in pinguis eius tenui-
tatem. Lxx. transtulerunt. in terra domini in honorem tuum
ignominiam. & pro eo quod nos diximus & seipsum inflama.
illi uertentur. & significauit eum in igne. pro quod qui
dum intellegi uolunt penas ut diuino igne purgentur.
Quodque nos diximus. & gloria saltus eius & carmelis eius. Illi
uero peccatis. extinguentur montes & colles & saltus. quo
omnis asseruorum claritas & supbia & multitudo humi-
lietur extincta. Eterit in die illa. non aduersus residuum
uero israhel. & hi qui saluati fuerint de domo iacob. in ueritate
super eo qui percutit eos. secundum ueritatem super dominum secundum israhel in ue-
ritate reliquie conuertuntur. Reliquie inquam iacob
ad dominum fortem. si enim fuerit populus israhel quasi are-
na maris reliquie conuertentur ex eo consumatio ad bre-
uiata in uindictam iustitiam. Consumationem enim ad bre-
uiationem dominus deus exercituum faciet in medio omnis terre.
Vbi in greco dicitur. conuertentur reliquie iacob ad dominum fortem.
Prodo forte in hebreo scriptum habet. habet. gib bos. duo
nomina de sex nominibus quibus paruulum puerum & filium
quidam est nobis super legimus appellatum. & pro eo quod

tuus

scriptū est. reliquę conuertent. p̄ quo dicit̄ in hebreo
 numero singulari qđ reliquū est. conuertat̄ id est
טוֹיִתּוֹאִיִּם מַאֲתֻלְתֵּי־וַיִּ. In hebreo scribit̄
 תּוֹיִתּוֹאִיִּם מַאֲתֻלְתֵּי־וַיִּ. usub. & ex hac occasione sermonis putant.
 usub. filiū isaie insigni saluandi existit̄ populū p̄cessisse
 Quando ergo lum̄ isrl̄ & sc̄s. carmeli saltūque uepres c̄sup
 ferat. & rex assirius cū paucis fugerit. tunc residui isrl̄
 quicū ezechia principe captis cōens iudex urbis obside
 bant̄ in hierusalē. nequaquā confident̄ in assirios sic
 nunc faciunt sub achaz rege. qui misit nuntios ad
 regē assirios dicens. Seruus tuus ego sū. ascende &
 libera me de manu regis assirie. & de manu regis isrl̄. qui
 consurrexer̄ ad usum me quando tulit aurū & argentū
 qđ inuentū est in thesauris dom̄ dñi & in domo regia. &
 misit regi assirios munera. Audiuitq; eū rex assir
 rius & uenit in damascū & cepit eā & transtulit. & sya
 sin vit fec̄. Sed liberati ab ipso assirio p̄cussore, qui
 prius amicus. & postea hostis extiterat. inuitent̄ utq;
 cōfident̄ sup dñm̄ scm̄ isrl̄. nequaquā falso ut sub priorib;
 fecerant regib;. sed in ueritate qđ sub ezechia factū
 legunt. Ita ut idolis derelictis cōuerterent̄ ad cultū
 dī. & quia dixerat reliquias esse saluandas. transit
 ad posteriora tēpora. & plenā saluationē futurā dic̄
 esse sub xpo. quod & apostol̄ paulus intellegens scribit̄
 ad romanos. h̄as autē clamat̄ p̄ isrl̄. si fuerit numerus
 filiorū isrl̄ tanquā harena maris. reliquę saluę fient.
 uerbū enī consumans & breuians iniquitate. quia

uerbū breuiatū faciē dñs sup̄ terram. & sic dix̄ isaias. Nisi
dñs sabaoth reliquisset nob̄ sem̄. quasi sodoma facti essem.
& gomorre similes fuissē. Ubiergo tūc uiri p̄dita
auctoritas est. cessat̄ alia omnis int̄pretatio. & reuera
si legam̄ iosepphū & quanta hominū & in hierusalē &
in iudea fuerit multitudo quando passus ē dñs. ut ille
gum̄ uix paucos in apostolis & apostolicis uiris exude
uisse saluos. Ad breuiatus aut̄ atq; p̄fectus sermo
euangelicus ē. qui p̄cunctis lacrimosae legis ceremonis
dedit p̄ceptū breuissimū dilectionis & fidei. Ut quod
nob̄ fieri uoluerimus nescerim̄ alteri. Unde & dñs
in euangelio. in his inquit quob̄ mandatis pendet̄ omnis
lex & p̄ph̄t̄. Nonnulli hoc capitulū ad illa tempora
refer̄ quando sub zorobabel filio salathiel & iehesu
filio iosedec & iuxta & neemia quedam pars popu
li reuersa est in iudeā. quib̄ respondebunt̄ n̄ cōfiter
uisse ordinē historie maxime cum ea que sequun
t̄ n̄ aduersus babilonios quoz rex nabuchodonosor fuit.
sed aduersus sennacherib. regē dicunt̄ assirioz.
Propt̄ hoc haec dicit̄ dñs d̄s exercituum. nolite timere
populus m̄s habitator sion ab asur in uirga p̄cutia
te & baculū suū leuabit sup̄ te in uia egypti. Ad
huc enī paulotū modicūq; & consumabit̄ indigna
tio & furor m̄s sup̄ scelus eoz. & suscitauit̄ super eū
dñs exercituum flagellū iuxta plagā machan
in p̄tra horeb & uirgā suā sup̄ mare & leuabit̄ eā
in uia egypti. & erit̄ in die illa auferet̄ onus ei

de humero tuo & iugū ei decollo tuo. & computresca iugū
 a facie olei. Proposita quod iuxta hebraicū int̄pretatus
 est. s̄mmachus & theodotio ipsū uerbū posuer̄ hebrai
 cū. s̄ur. horeb. p̄ quo lxx. int̄pretati s̄ locū tribulationis
 de quo in suo dicemus loco difficile inquit tibi uideatur.
 o habitator sion & cunctis in circuitū assirio gentibus
 subugatis tu solus decet manib̄ libereris. Ausculta
 que dico. noli timere populus m̄s qđ assir uincendo
 capiatis. Licet enī anno quarto decimo regis ezechie
 ascendurus sit sennacherib rex assirioꝝ sup̄ om̄s ciui
 tates uide munitas & capias eas. & missurus rapsacen
 qui obsessū in hierusalē populū terreat. Tamen hoc
 scire debes quod non te gladio sed uirga percussurus sit.
 Et p̄gens tharacha regē & thiope & egiptio & mare
 rubrū puā egipti baculū tantū suū eleuā & conuato
 & ferire n̄ possit. Adhuc enī paulolū & reūsurus
 de egipto cum multitudine exercitus atq; obsidere
 te cupiens. statim mea indignatione feratur. & fla
 gello illud quod quondā adūsus madianitas sub iedeo
 ne qui altero nomine uocabat̄ hieroboal suscitauit.
 Quando horeb & zebe principes madianitarū occisi s̄
 sup̄ p̄sa durissima id est silice. que hebraice appel
 latur. s̄ur. Ita ut ex p̄sa & ex rege qui in ea occisus est
 locus p̄are. horeb nom̄ accep̄erit. leuauit ergo uir
 gā suā sup̄ mare rubrū. p̄gens adūsū & thiope. & le
 uauit reuēns ad te puā egipti. sed statim ut de
 egipto uenerit auferet̄ onus de humeris tuis. & iugū

imperu eius acseruire desister. Quod iugū idest poten
tia assiru. a facie olei idest di misericordia computres
ca. possum' aū hoc qd dix' uirga pcutite & baculū suū
leuabit sup te inuia egipti. & rursū & uirgā suā sup
mare & eleuabit eam inuia egipti. Quā sic intellegere
qd idcirco pcuterit plurimos de tribu iuda. & in cir
cuitu regni hierusale cepert ciuitates. quia n̄ indō
sed in egiptus habuerit fiducia. Unde & raptaces
expbrans eis die. eē confides sup baculū harundineū
confractum sup egiptū. cui si inuisus fuerit homo
intrabit in manū ei & pforabit eā. Sic pharao rex
egipti omnib' qui cōfidunt in eo. Historia machaui
tarū in iudicū libro scriptaē. quā & in psalmo legim'.

Pone principes eoz sic horeb. & zeb. & zebec. & silmana
Errant ergo qui putant illud significari tempus. quan
do in libro numeroz machaui tarū ceteri referunt ab isrl.
& desertū sur. & montē di horeb. que alii apud hebre
os scribunt litteris. cū eo temp' n̄ fuerint in monte
horeb. sed in solitudine sathim. Iuxta ANASTHIN
p̄cipit populo in ecclā cōmoranti nō timeat adūsarios qui
ad pugnandū semp' parati s̄. & multas disputatione sua
animas subūterunt. Ideo enī eos cōtra populū di pau
sillū accipere potestate. & n̄ tam gladio pcutere sed
minari. quā uirga id non occidere quia inuia ambu
lauerunt egipti. & n̄ indnō sint cōfisi. cū aū ad dñm fue
runt reuisi. & reliquerint iter egipti. tunc flagel
lū dñi iudicio suscitandū contra adūsarios.

radian enī inīptat̄ ex iudicio . ut spū oris eius . & oleo
 misericordiae iugū hostiū computrescat . Venia in a
 iab transibit in magron . apud māgnas cōmendabit ua
 sa sua . Transfer̄ cursim gabee sedes nr̄a . Sive ut ali
 bi scriptū est . Ruperim . mansione manser̄ . Obstupu
 it rama . gabaa saulis fugit . Hinni uocē tua filia
 gallim . adtende laisa . paupcula anathoth migravit
 medemena . habitatores gebim c̄fortamini adhuc dies
 ē ut inobstaur̄ agitabit manū suā sup montē filie sion
 collē hierusalē . lxx . uenia enī in ciuitatē aggo . & tran
 sbit in mageddo & in magmas pona uasa sua . & transibit
 ualle & uenit in agga . timor adphendē rama ciuitatē
 saul . fugit & filia galli . addende laisa . audia in anathoth .
 obstupuit medemena . & habitatores gebim . c̄solamini hodie
 inua . ut maneat c̄solamini montē filie sion . & collem
 hierusalē . Multū in hoc loco . lxx . ab hebraico discrepant .
 quā obrem utramq; editionē posuim' . ut qd nob̄ uideat̄
 in singulis xpo sime uerim' in spirante dicim' . Describit
 sermo ppheticus assiriū it̄ pōpūq; redeuntis de egypto
 hierusalē . & quanto strepitu quantoq; cursu ad oppugnari
 diā uenit . & primū in gal . uenia in maach . ubi p̄festi
 natione nimia nolens manere . transiuit in magron .
 antanq; capiende urbis habebit fiducia . ut apud mach
 mas cōmendat̄ sarcinas suas . quasi cito subūsa urbe rediturus
 quib; depositis transibit eā cursim . & in gabee habebit
 diuisoriū . quo paulolū ibidē subsistente ut lassū refoueat
 exercitū . rama urbs in ciua t̄rebitur gabee saulis

quondā ciuitas fugi &. tunc & filia gallim. que hebraice dicit̄. beth gallim. ita euulabit ut equoz arbitris hinnitum. unde olaisa & paupercula uel obediens siue humilis arathoth. tribus enī modis int̄pretari potest diligentē attendite & declinate currentis impetū si potestis migravit enim iam desedibus suis medemera uos aū qui habitatis in collib. qđ int̄pretat̄ gebim. tuzi locoꝝ altitudine. ē fortamini iđ arma corripite. adhuc tantū sup̄ erat diei. ut stans in oppidulo. nob. p̄ specul urbē cōspiciens in hierusalē agitare manu suā atq; concutere sup̄ montē sion uel despiciens eam. atq; cōtempnens. uel salutaris & cōminas. & admirans qđ toto sibi oriente subiecto. tam parua ciuitas potentie sue audeat repugnare. Hęc iuxta hebreos ut nob̄ ab eis traditū est breui sermone p̄strinxim. qđ iuxta lxx. editionē eccl̄astica uiri de hoc loco sentiant subiciam cū uigū assiri. siue ut quidā male arbitrant̄ babiloni ablatū fuerit de humeris tuis atq; corruptū fugiens assirius sennacherib cū paucis reliquis uenia in aggai que in hebraico n̄ habet̄. & tanta erit fugientis trāspidatio. ut ibi manere n̄ audeat. sed transiit in maggeto quā & ipsa scriptura n̄ continet. & quia sarcinis p̄peditus uelocius fugere n̄ poterit. deponet uasa sua in magmas & gradu concito transiit uallē quā & ipsa hebreus sermo n̄ resonat. & rursum uenia in aggai. quā bis in hoc loco ponit & in hebraico n̄ habet̄ ut adsonitū fuge contremesca. rama ciuitas saulis qđ p̄spicue falsū est

luitas enī appellat̄ galilee. ut in hebraico c̄tinā. demude
 uenit̄ in galli. audia laisa. audia anathoth. contremes
 et̄ me demena. habitatores aū gabim. & colles qui s̄ in he
 rusalē n̄ longo post tēpore sed in p̄sentiariū & eadē die dū
 inua est assirius ut maneant in locis suis & p̄ turbati ti
 more nequaquā fugiant. Hoc iuxta litterā ceterū qui
 dā in isto loco cum falsoꝝ nomina iuxta lxx. ΕΤΟΙΜΟΛΟΓΙΑΣ
 inuenire n̄ possit nec se in libro hebraicoꝝ nomina reperire
 potuisse testē. mittit nos ad incertū ut dicat in extremo
 mundi tēp̄t̄ & in cōsumatione huius sc̄li imminentib̄ p̄
 nis sensum magnū principē assirioꝝ eē fugiturū. & p̄ diuisa
 loca uariosq; p̄fectus fugere cupere ab ira dī. Cumq; ille fuge
 rit habitatores gebim id̄ excelsas quasq; uirtutes sermone
 p̄phico puocari ut consolerent̄ fugientē. doceantq; ne fugiat.
 sed maneat in uia. & dī p̄stolē misericordia. & n̄ solū cōsolari
 fugientē sed bonis operib̄ filia sion reuocare ad luctū & ad
 salutē penitentię puocare. & hos esse colles in hierusalem
 de quib̄ in posterī parte huius p̄phē legim̄. Consolamini
 consolamini populū m̄m sacerdotes loq̄mini ad eos hierustm̄.
 nec dix̄ quā rei ueritate c̄strictus aliud qd̄ dicerē n̄ habebat.
 ecce dominator dñs exercituum c̄fringē lagunculā in t̄rore.
 & excelsi statua succidant̄ & sublimēs humiliabunt̄ & sub
 ierent̄ c̄ densa saltus ferro & libanus cū excelsis cadet̄.
 Putant quidā hunc locū dici de assirio qd̄ illo c̄trico om̄s
 incircutu nationes que dicio nullius subiacēt succidant̄
 & humilient̄ & saltus densissim̄ subiat̄. p̄que m̄cā foran
 populū & principes intellegi uolunt. libanū quoq; cum

excelsis suis cadere. ut nihil omnino affirmare possit. alii uero ab hoc loco uolunt principium esse de christo. Maxime cum etiam quae sequuntur de uocis de illo & circumcisio scripta fuerit. dixerit supra nomen de uirgine pueri nascitur quod appellabitur emmanuel. & postea prophetis conceptus uero uocaretur ad celum spolia de trabe festina pedari. ipse esse lapis offensionis & petra scandali. duabus domibus israel. cuius principatus esse in humero. & uocaretur sex nominibus. admirabilis. & consiliarius. & fortis. & pater futuri saeculi. & princeps pacis. & quod multiplicaret ei imperium & pacis non esse terminus. nunc in prologo ad uentus ei priusquam dicat quod de iesse & dauid sit genere nascitur ut per translationem frangit Linguae passio illius de monstratur. quod uolente deo idcirco caro illius morti tradita sit ut iudeorum in sublimitas destruatur. & excelsi quondam uentri conseruant & libanus cuius cedris succidat. de quo in zacharia legimus. aperi libane portas tuas & comedat ignis cedros tuas. ulula abies quia cecidit cedrus quo magnifici uastatis. quod uentem a patre & conuictus & percussus esse dicat. illud indicio est. percutiam pastoris & oues dissipabunt. & aliud de testimonium quo. percussisti persecutis. uerbu hebraicum. פַּרְא. quod aquila קַרְמַלִּיּוֹן. interpretatur. theo dotio. simma dicitur. uer. lenon. id torcular. quod & ipsum iuxta inscriptionem trui palmarum. dominica significat passionem. ipse dicente in esai. Torcular calcavi solus. & de gentibus uir natus mecum. Lxx. autem per torculari nouum sensum inferentes gloriosos interpretati sunt. Et egredietur uirga de radice iesse. & flos de radice eius ascendet. & regnabit super eum spiritus domini. spiritus sapientie & intellectus. spiritus consilii & fortitudinis. spiritus scientie & pietatis & timoris domini. & replebit eum spiritus timoris domini. Usque ad principium in suo

nis uel ponderis babilonis quod uidit isaias filius amos.
 omnis hec pphētia de xpo est quam p partes uolumus ex
 planare ne simul proposita atq; disserta lectoris con
 fundantur memoriam. uirgam & flore deradice iesse ipsū
 dnm uidei int pstant. quod scilicet uirga regnantis po
 tentia. in flore pulchritudo monstrat. nos au uirgam
 deradice iesse scdm maria uirginē intellegamus. que
 nullū habuit sibi fruticem coherentē. De qua & supra
 legimus. Ecce uirgo concipiet & pariet filium. & florem
 dnm saluatorem. qui dicit in cantico canticor. Ego flos
 campi & lilium conuallium. Pro radice quā soli lxx transtu
 lerunt. in hebraico scriptū habet. gera. q̄ aquila sim
 machus & theodotio. cormon interpretati. id est truncus.
 & pro flore qui hebraice dicit. nezer. germ̄ transtuler
 ut ostenderent quod multo post tempore babilonis cap
 tuitatis. nullo destirpe dā antiqui regni gloriam
 possidente quasi de truncō marie. & de maria xps
 exortus sit illud q̄ in euangelio mathei om̄s quær
 ecclesiastici & non inueniunt ubi scriptū est. Quo na
 zareus uocabitur eruditi hebreor de hoc loco adsumptū
 putant. Sed sciendū quod hic nezer p̄ adde literam
 scribat. cuius p̄prioatē & sonū. inter cetera sc̄is
 latinus sermo n̄ exprimit. est enī stridulus & stric
 tus dentibus uix lingue impressione p̄fertur. ex
 qua sc̄iam sion urbs scribitur. Porro nazarei quos
 lxx sc̄ificatos. femmachus separatos transferunt.
 p̄ziam semp scribuntur elementum sup hunc florem

qui de trunco & de radice iesse p̄ mariam uirginem repente
consurget & requiescet sp̄s dñi quia in ipso conplacuit omne
plenitudine diuinitatis habitare corporaliter nequaquam
ppartes ut in caeteris sc̄is. sed iuxta euangelium quod hebreo
sermone conscriptū legitur nazareti. Descendit super
eū omnis fons sp̄s sc̄i. dñs autē sp̄s est. & ubi sp̄s dñi ibi li
bertas. In eodē matheri uolumine legimus. illud quod
in consequentibus scribitur. Ecce puer n̄s quem elegeri
electus n̄s in quo conplacuit anime mee. ponam super eum
sp̄m meū. iudiciū gentibus p̄feret. ad saluatoris refertur
intellegentiā. in quo requieuit sp̄s dñi. id est & aena
habitatione p̄mansit. n̄ ut auolat & rursum ad eum
descenderet. sed iuxta iohannis baptistae testimo
niū uigilē p̄maneret qui ait. uidi sp̄m descenden
tem quasi columbā de celo & manentem in eo. & ego
nesciebam illum. sed qui misit me baptizare aqua. ille
mihi dixit. Sup̄ quem uideris sp̄m descendentē & manentē
in eo ipse est qui baptizat in sp̄u sc̄o. Porro in euangelio
cuius sup̄ fecimus m̄tionē. hoc scripta reperimus.
Factū est autē cum ascendisset dñs de aqua. descendit fons om
nis sp̄s sc̄i. & requieuit super eū. & dixit illi. Filium. in om
nibus p̄phētis expectabam te ut uenires. & requiescere
ante. Tu es enī requies mea. tu es filius n̄s primogenitus
qui regnas. qui sp̄s sc̄i appellatur & sp̄s sapientie. om̄a
enī p̄ ipsum facta s̄. & sine ipso factū est nihil quod factū est.
Et ipsius cantus. Quoniam magnificata s̄ operata dñe.
om̄a in sapientia fecisti. Et apostolus scribit.

sp̄s dī uirtus & dī sapientia. Et in uerbis legitur. Dīa
 p̄ntia sua fundauit fundauit terrā. & parauit caelos
 imprudentia. Et quomodo idem sermo dī uocatur lux &
 uita & resurrectio. sic sp̄s sapientie & intellectus. consi
 liu & fortitudinis. & scientie. & timoris dī nuncupatur
 quādiu uersus sit iuxta differentias nominū. sed uisus
 atq; idem cunctoꝝ uirtutū fons sit atq; principium.
 absq; xp̄o igit̄ nec sapiens quis esse potest. nec intelle
 gens. nec consiliarius. nec fortis. nec eruditus. nec
 plenus timoris dī. Et hoc notandū qđ sp̄s dī sapientie
 intellectus consiliu & fortitudinis & scientie & timoris
 dī. id est septenarius numerus qui septē oculi in uo
 lapide dicunt̄ in zacharia requiescat sup uirgā & florē
 quide esse. ac p̄ hoc ita stirpe surrexi. Specialit̄ aut̄ sp̄s
 timoris dī impleuerit eū p̄p̄ eos qui timore dī indi
 gent. quia paruuli s̄ quē foris mittit p̄fecta dilectio.
 Quenī timet̄ penā habet̄ & n̄ est p̄fectus. Unde & ap̄t̄
 loquit̄ ad credentes. Non enī accepistis sp̄m seruitutis
 iterū ut timore. sed accepistis sp̄m adoptionis. in qua da
 mam̄ abba pat̄. Et in malachim legimus. Si pat̄ ego sū
 ubi ē gloria mea. & sidis ego sum. ubi ē timor meus.
 ex quo timore cecit̄ in psalms. Uenite filii audite
 me timorē dī docebo uos.

Non secundu uisionē oculorū iudicabit. neq; secū au
 rum auditum argua sed iudicabit in iustitia paupe
 res. & argua iniquitate p̄manusū t̄rē. & p̄cutia
 terrā uirga oris sui & sp̄u labioꝝ suoꝝ interficiat̄ im
 piū. & erit iustitia cingulū lumborū eius & fides cine
 torū renū ei. Haec nos ad primū aduentū referunt.

saluatoris iudei in fine mundi futura contendunt.

Porro lxx transtuler non scdm gloriam iudicabit. neq iuxta
sermonem arguet. sed iudicabit humili iudicio. & arguet hu
miles terre. Nullus enim personam accipit in iudicio. sed scribitur
& phariseis & principibus loquitur. Uae uob hie poertice
& auferetur a uobis regnum dei. & dabitur genti facienti
fructus eius. nec scdm sermonem & auditum aurium corri
piunt. Illis enim dicentibus. magister. scimus quia ue
rax es. & uiam dei in ueritate doces. In non ad te peruenit de
aliquo. neq enim uidet in facie hominum. Sciens malitiam
eorum respondebat. quid me temptatis. in poertice.
& cetera his simili. Iudicabat aut in iustitia pauperes
spiritu quorum est regnum dei. & arguebat iniquitatem man
suos & humiles terre. dicens ad apostolos. Adhuc
& uos insipientes estis. Et iterum. Nescitis neq
intellegitis. Et ad patrum specialiter. Modice fidei. qua
re dubitasti. uel certe phumalibus atq; mansuatis.
Alios arguebat qui eos ad primere conabuntur.
percussit quoq; omnia terrena opera uirga. Sive ut
lxx transtuler. uerbo oris sui loquens in angelo
Nolite putare quia ueneri mittere pacem super terram.
non ueni mittere pacem sed gladium. & spiritus labiorum suorum
intraficat impius. De quo in nono psalmo legimus.
Increpasti gentes & perit impius. nomen eius detestum
in seculum & in seculum sciti. Et paulus apostolus scribit. Quem
dominus ihesus intraficat & spiritus oris sui. Percusso aut impio ac me
tus est dominus iustitia & ueritate & fide ipse enim factus est
nobis ad o. sapientia & iustitia & sanctificatio & redemptio.
Qui in angelo loquebatur. Ego sum lux & uita & ueritas.

et de quo in psalmis dicitur. Veritas de terra orta est
 & iustitia de caelo prospexit. Unde & apostolus orat ephesios.
 stete ergo ac cincti lumbos vestros in veritate. & in
 diti lorica iustitiae. Quod si per veritatem fides legitur.
 illud dicendum quod cingulum domini quo cinctus est. & hieremias.
 fides credentium sit. Habitat lupus cum agno. & pardus
 cum hodo accubuit. uttulus & leo. & ovus simul morabuntur.
 & puer parvulus manavit eos. Uttulus & ursus pascen-
 tur simul requiescent catuli eorum. & leo quasi bos come-
 det paleas. & delectabitur infans ab ubere super foramine
 aspidis. & in caverna reguli qui ab lactatus fuerit ma-
 nus sua mittet & non nocebunt & non occidunt in uniuerso monte
 suo. quia replata est terra scientia domini. sic aqua maris ope-
 ritur. Duo quoque iudei & christiani iudicantes iuxta lit Trientis.
 terra futura contendunt. ut in claritate christi quem putant
 in fine mundi esse venturum omnes bestiae redigantur in man-
 suetudinem. & pristina feritate deposita. Lupus & agnus
 pascant simul. & cetera cum ceteris quae nunc videmus
 sibi esse contraria quos interrogare debent si omnia pre-
 sentis loci sic accipiuntur ut scripta sunt. & nihil referatur
 ad intelligentiam spiritalem. iuxta illud apostoli. qui ait.
 benedictus es deus & pater domini nostri ihesu christi qui benedixit nos
 in omni benedictione spirituali in caelestibus in christo. Ergo
 & radix & uirga & flos non referant ad sensum. terra quae per-
 cussa est uerbodum. & in infectos impios spiritu labiorum et. sic
 intellegantur ut scripta sunt & docere cogantur quomodo res
 in corporeis iustitia & veritate renes domini circumden-
 tur. sed & hoc eos interrogem quid dignum sit domini maiestate
 ut lupus & agnus pascant simul. & pardus cum hodo ac

cuba. & leo paleas comedat & puor paruulus mittat
manu inforamine aspidus. nisi forte iuxta fabulas posita
tū aureū nobis saturni speculū restituent. in quo lupi
& agni pascent simul. & mulso uino plena current flu
mina. & de folijs arborū stillabunt mella dulcissi
ma. lacteisq; fontibus omnia conplebunt. Quod si re
sponderint pbeatitudine temporū hec futura. ut absq;
cuiusquā noxa homines omnib; bonis pfruant. Audiant
anob; nihil esse bonū nisi uirtutē. & nihil malū nisi
uitiū. Dicente psalmista. Quis ē homo qui uult uitā
& diligit dies uidere bonos. Conpescat linguā suā ama
lo & labia tua ne loquantur dolū. Declina a malo & fac
bonū. Diuitiis aū & sinitas corporis. & rerū omnium
abundantia. & his contraria paupertas. infirmitas. inopia
& iam apud philosophos sc̄ti. nec uitē bona reputantur.
nec uitē mala. sed appellantur indifferentia. Unde &
stoici qui nr̄o dogmati in plerisq; concordant. nihil
appellant bonū nisi solā honestatē atq; uirtutem.
nihil malū nisi turpitudinē. Haec breuiter dixim;
ut uidazantes nr̄os grauissimo somno ter cere con
uincamus. Ceterū iuxta uiuificantē sp̄m facilis in
tellegentia est. Lupus enī paulus qui primū p̄
quebatur & lacerabat ecclesiā. de quo dictū est.
Boniamin lupus rapax. habitauit cū agno uel anania
a quo baptizatus. uel p̄ & iro apostolo cui dictū est.
Pasce agnos meos. Et pardus qui prius n̄ mutabat
uarietates suas. lotus in fonte dñi. accubuit cū he
do. n̄ quia sinister ē. sed qui immolatur in pasta
dñi. & hoc notandū quod n̄ agri & hedus habitent

& accubent cum lupo & pardo. sed pardus & lupus agni &
 hedi uidentur innocentia. Leo quoq; prius ferocissimus.
 & uultus pariter morabuntur. qd cotidie cernimus
 in ecclesia. diuites & pauperes. potentes & humiles.
 Reges atq; priuatos parit comorari. & a pueris paruulis.
 quos apostolos intellegimus. & apostolicos uiros unperi
 tos sermone. sed in scientia regum inedia. quicū in se
 disciplina dñi fuerint federati. ita ut eorū quoq; fami
 lię coniugant. tunc complebitur simul requiescent catu
 li eorū. Leo quoq; n̄ carnes comedit sed paleas. quo scili
 cet uescantur cibo simplici. & hic obseruandū quod
 n̄ bos carnes sed leo paleas comedit. paleas puto in
 scripturis scis uerba simplicia intellegi. Triticū aū
 & interiore medullā. sensū qui inuenit in littera. ut
 frequent̄ euenit. ut homines scilicet mystica nescien
 tes. simplicia scripturarū lectione piscantur. Infans
 quoq; qui malicia paruulus ē. mittet manū in forami
 ne aspidis. & de ossibus hominū corporibus fugat de
 mones. Qui aū ab lactatus est & nequaquam lacte
 nutrit̄ infancie. Sed iam solido uescitur cibo iste
 in reguli caueria mittet manū. hoc ē in ipsius sitane
 habitaculū & inde eū extrahet. unde & apostolis
 potestas data est ut calcitent sup serpentes & scor
 piones. & sup omnē fortitudine inimici. Nocere
 aū & occidere nequaquam poter. uenenata prius
 animalia eos qui habitauerunt in monte scō di.
 qd in p̄tatuſ ectā. de quo & in euangelio dicitur.
 Non potest abscondi ciuitas sup montē posita. ac
 ne hoc putem dicidiorante non iuxta errorem

hebreorū sequenti uersiculo euangelice p̄dicationis sa-
crām̄ta monstrant. quia repl̄sa ē t̄ra scientia dñi.
hoc est illud quod sup̄ dicebat̄ obscurius. habitauit lupus
cū agno. & pardus cū hēdo accubuit. & iuxta consue-
dinem suā p̄ph̄etia in fine uerba panduntur. sic aq̄
inquit maris. hoc est t̄ram operientes. quomodo aque
maris cooperiunt p̄funda maris. hoc est t̄ram que
operta ē fluctib. sic scientia dñi omnis t̄ra complebitur.
quia diuisor prius morū c̄ iunctio. & iam beatus aposto-
lus petrus in uase luteo. qđ de celo dimissū ē. se uidisse
testat̄. habentē iiii. principia. quas. iiii. mundi plagas
intellegimus. ut repl̄sa t̄ra discientia cognosca-
m̄. in quo uas erant quadrupes & serpentes. &
bestie & uolatilia celi. ut qđ arca in diluuiū hoc
eccl̄a prest̄a in mundo. Indie illa radix iesse quistat
in signū populorū. ipsū gentes dep̄cabunt. & erit se-
pulchrū ei gloriosū. Lxx. Et erit indie illa radix
iesse & quic̄ surgat ut princeps sit gentiū impio gen-
tes sperabunt. & erit requies ei honor. Porro re-
quies ei in hebraico positū est. m̄suatho. qđ om̄si
militē transtuler. Phōnore quoq; in hebreo legitur
chabod. quod p̄spicue gloriā sonat. & est sensus.
Erit mors ei gloriosa. ut impleat̄ illud qđ saluator
in euangelio dep̄cabat̄. Pat̄ glorifica me. gloria
quā habui prius quā mundus fieret apud te. die
tū est denatiuitate ei. dictū ē de ceteris in medio
sacram̄tis. Venit ad mortē que n̄ consueo mortaliū
nomine. sed quia in xpo erat uti p̄p̄alium reges appel-
latur. Nos aut̄ ut manifestū legent̄ sensū faceremus.

p[ro]mitione. & que. Altero uerbo sed eodem sensu sepi
 d[omi]n[u]m uertimus. Inemp[er] igit[ur] illo quando xpi in toto mun
 do euang[eli]um coruscauerit & repleta fuerit omnis
 tra scientia d[omi]ni. sicut quoniam t[er]ram operientes. erit
 radix iesse & quide[m] eius stirpe conscende[m] insigni om
 niu[m] populor[um] ut uideant homines signu[m] filii hominis in
 celo qui abebit cornua in manib[us] suis. inquit abscondet
 fortituda[m] ei. ut exaltatus oma[n]ia trahet ad se. Sive
 ut lxx traustulor[um]. Resurgat amotus. ut prin
 cipis sit omniu[m] nationu[m]. & uniu[er]se gentes sperent
 in eo q[uo]d & iam iudeo dicitur iuda mystico sermone
 testatur. Non deficiat princeps ex iuda. neq[ue] dux
 defensoribus ei donec ueniat cui repositu[m] est. & ipse
 erit expectatio gentiu[m]. Et erit indie illa adiret
 d[omi]n[u]s scito manu[m] sua[m] ad possidendu[m] residuu[m] populi sui
 quod relinquet ab assyris & ab egipto. & affricor[um]. &
 ab ethiopia. & ab etam. & assennaar. & ab emath. & ab
 imp[er]iis maris. & leuauit signu[m] in nationes. & congre
 gabit p[ro]fugos isrl. & dispero iudei colliget aquattuor
 plagis terre. & auferet zelus effraim. & hostes iude
 peribunt. Effraim nemulabit iuda. & iudas n[on] pug
 nauit contra effraim. & uolabunt in humero philistum
 p[ro]mare simul p[ro]dabunt filios orientis & idumea &
 moab. & p[re]ceptu[m] manus eor[um] & filii ammon oboedi
 entes orunt. Indie illa. hoc est in illo tempore de
 quo & supra dictu[m] est. cu[m] surrexerit radix iesse in
 signu[m] populor[um]. siue ut dominet[ur] gentiu[m]. Adponet d[omi]n[u]s
 scito manu[m] sua[m] ut nequaqua[m] iuxta nos iudatantes
 infine mundi cu[m] intrauerit plenitudo gentium

tunc omnis isrl̄ saluus fiat. Sed hec om̄a in primo in-
tellegamus aduentu. neq; enī possumus cū una dies dica-
tur & nunc & sup̄ illā referre ad primū aduentum.
& ista ad sc̄m. nec hec que sequuntur sc̄ll̄i que pre-
cesserunt. ad eū referenda sint xpm̄. que iudei nōcū
uonisse sed uenturum esse contendunt. Post uocatio-
nem igit̄ gentiū que quondā incauda reputate
sunt. Isrl̄ incaudā reputabitur. ut adponat dñs
sc̄to manū suā & possideat residuū populi sui. De
quo & sup̄ legim̄. nō omne isrl̄. sed aliqua esse
saluandas que relictę fuerint ab asyriis & ab e-
gipto. & aduersis per circuitū nationib; primū
enim duodeci apostoli. & lxx. & centū xx. antimo. &
quingentis. quib; parit̄ congregatis dñs apparuit.
Dei tria milia & quinq; milia uiroy in dño credi-
derunt. Iacobus quoq; ad paulū apostolū loquit̄.
Qui & ipse dereliquis erat. Uides fr̄ quanta milia
s̄ iudeoy credentiū. In om̄s emulatores legis sunt.
& in eode uolumine legim̄. Erant aut̄ in hierusalē ha-
bitantes iudei amatorati de uniuersis gentib; que sub celo s̄.
qui om̄s mirantur atq; dicebant. n̄ne isti galilei s̄.
& quomodo nos audiuim̄ unquisq; lingua nra in qua
nati sum̄. Parthi & mædi & elamite. & habitan-
tes in mesopotamia & s̄iria & padota. ponto
& asia frigia & p̄ amphilia. egipto & libye
cyrene. & aduene romani. iudei quoq; & s̄seliti
crete & arabes. Audiuim̄ eum loquentes in
linguis magna di. De his igitur uniuersis genti-
bus p̄ apostolos isrl̄. reliquę saluabuntur.

x iudei

eccl̄iasticę
gelu p̄ caru
darent man
munera def
uideat. ling
occider
Leuauit
iudeoy pri
impl
deniq; & pa
primū
iudicaf
dñs. Qu
retrone
Cotemp̄ ma
p̄phelan
seduxu re
p̄pularunt
separati. ut
uolent in
pale
naciones. su
aliena
iudei us paul
tura p̄ amph
ne p̄ ansula
scribit
nauib; lg
uxpm̄ credid

Trudunt ecclesiastice historie: quod apti intoto orbe dis
 pti euangelium p[ro]dicarunt. Ita ut quida[m] p[ro]p[ri]us. indosq[ue] penetraret.
 & ethiopia darant man[us] suas do. & trans flumina & thio pie.
 ndo xpo munera deferent. Ac ne: solu[m] orientales populos
 significare uideat. iungit & reliqua. Et ab insulis maris.
 insulas au[m] maris occidentale[m] plagam significat. que oceanum am
 bitu claudit. Leuauit igit[ur] signu[m] crucis in uniu[er]sas nationes.
 & desinagogis iudeo[rum] primu[m] isrl[em] populos congregauit. ut apti
 p[ro]ceptu[m] saluatoris impleyent. quid dixerat. h[ec] ad uos p[ro]di
 tas domi isrl[em]. Deniq[ue] & paulus ad nicrathilos loquit[ur] ex iudeis.
 uobis oportebat primu[m] loq[ui] ubi d[omi]ni. sed q[ui]o repulistis illud.
 & indignos uos iudicastis eterne uite. e[ss]e cuertim ad gentes.
 sic p[ro]cepta nob[is] d[omi]ni. Quattuor au[m] plagis. oriente[m] & occidentem
 meridie[m] & septentrione[m] sig[na] ut p[ro]p[ri]e mundi uocatio demon
 strat. Cotemp[or] inquit isa[ia]. Nequaqua[m] effraim & iudas.
 qui nunc me p[ro]ph[et]ante int[er] se hostili odio disident uniu[er]si
 erunt. sed iuxta ieremielis p[ro]ph[et]ia[m]. Duo uirge in una
 uirga copulabuntur. & iungent[ur] in xpi eccl[esi]am. qui prius
 fuerant separati. ita ut iungentib[us] co[m]muni labore desu
 dent. & uolent in humero philisti p[ro]mare. hoc est ma
 ritimis p[ro]dicent palestine. & p[ro]mare uolueri cur sup[er] g[ra]t
 ad ceteras nationes. Nue iuxta lxx. int[er] p[ro]p[ri]es uolabunt in
 nauib[us] alienigenaru[m] & mare simul p[ro]dicabunt. quod
 de uniu[er]sa p[ro]p[ri]e pauli apostoli intellegant exemplo.
 quip[ro]p[ri]e pamphilia. & asia. & macedonia. & achia.
 & diuisas insulas atq[ue] puincias. ad italiam quoq[ue]
 & ut ipse scribit ad hispanias alienigenarum
 portatas e[ss]e nauib[us] lgit[ur] effraim & iudas. id quide[m] xii.
 tribub[us] in xpm crediderunt ex iudeis. simul p[ro]dicabunt

orientem. & idumea & moab extendent manus suas. iuxta illud quod persona dauid xpi mystice loquebatur.

In idumeam extendam calciamentum meum. in alienigenas subdite seruient. Hae enim gentes eo tempore quo israhel prophetaabat. aduersarie erant populo iudeorum. & uterque nunc dicit. quod postquam surrexerit radix iesse. & regnet in gentibus. & uexillum crucis ob salutem totius orbis fuerit eleuatum. tunc & iam idumea & moab & filii ammon. omnis licet & arabis latitudo dent apostolis manus. & in locis idolatrie xpi ecclesie suscitentur.

Et desolauit dominus linguam maris egypti. & eleuauit manum suam super flumen in fortitudine spiritus sui. & percussit eum in riuum septem. ita ut transeant pedum calciam. & erit uia reserua duo populo meo qui reliquit ab assiris sic fuit usque in die qua ascendit de terra egypti. Quomodo idumea & moab. & filii ammon tradent manus suas apostolis ut obediant euangelice predicationi. sic ipse dominus qui in apostolis suis illa perficit desolauit non mare iuxta lxx. sed iuxta hebreos linguam maris egypti que prius contra dominum blasphemabat. & superstitioni egyptie perat. Unde & in palmarum legimus. Draco iste quem blasphemasti ut inluderet ei. desolauit igitur siue interficiet. hoc est. ANAETHENAE. ut deodotio. aquila & firmachus transtulerunt linguam maris egypti. & eleuauit manum suam super flumen egypti in fortitudine uel spiritu uiolentissimo quod regnum uindictae romanorum. regnante enim cesare augusto quando flos de radice conscendit. & in orbe romano prima est facta descriptio. potentissimum prius regnum

egiptioꝝ qđ multis durauit & tribus deo patre morte
 destructu est. & percussus est annus egiptius in septem uis
 siue in septē ualibus. Nilus enī aquarū multarū qui
 prius uno fluebat alueo. & intransibilis erat. in septē
 ualles humillioris & riuos diuisus ē. atq; concisus. ut
 calcatis pedib; transiretur. hoc autē tropologicē significā
 gentē egiptioꝝ in tantū idolatrie & uanissime sup
 stitioni deditā. ut accipitres noctuas canes. & hircos. &
 asinos diuino nomīn; consecrarent. de infinita regni
 potentia p̄ singulos romani imperii iudices distribue
 re ut alii iudicē habeant. thebas. alii libia. alium
 pentapolis. alii egiptus. alii alexandria. & diuersas
 regiones. quos NOMOYC egipti uocant. p̄pterea autē
 sub ΜΗΤΑΦΟΡΑΝ. Nilus diuisus in partes. & celsus
 in riuos ē. ut possit absq; ullo impedim̄to euangelicus
 sermo discurrere. & ad populos egipti ultimos puenire.
 & quomodo temporib; moysi rubrificatu est mare
 ut populus de egipto fugeret. sic contrario egipti
 a flumina siccabuntur. ut relique populi di que
 ab assiris & diuisis gentibus saluabunt. transe
 unt in egiptū. Nequaquā fugientes eam sed ca
 pientes & suo calcantes pede. prudens & xpianus
 lector. hanc habeat reppmissione p̄phē alii regulā
 ut que iudei & nri. im̄mo non nri iudeizantes. car
 nalit̄ futura c̄tendunt. nos sp̄italit̄ iam transacta
 doceant. ne p̄ occasione istiusmodi fabularū & in ex
 tricabiliū iuxta apostolū questionū iudaizare
 cogant. Et dices in illa die. Confitebor tibi dñe
 quō iratus es mihi. conuulsus est furor tuus & confuso

11 Latus es me. ecce dñs saluator meus fiducialiter agā &
12 n̄ timebo. Quia fortitudo mea & laus mea dñs dñs &
13 factus ē mihi in salutē. Qui prius insolitudine dixerat
14 tus. quando ascendistis de terra egypti & mare siccatū
15 est rubrū. Cantem dño gloriose enī magnificatus est
16 reliqua. Nunc percussa lingua maris egypti. & flumine
17 illius arefacto atq; conciso & humiliato glorificate dñm
18 iudicite. Confitebor tibi dñe. quō qui iram merui &
19 furorē tuū. misericordiam consecutus sum. Tu es #
20 saluator m̄s. id̄ ih̄s. nequaquā fiducia habes in idolis.
21 nec timebo que n̄ sunt timēda. sed tu es fortitudo mea &
22 salus mea. qui m̄h factus es in salutē. Audiat sceleratis
23 sima heresis his dñm factū qui saluant. & quos prius
24 dñs n̄ erat. ut creationē in scripturis atq; facturā n̄ sem
25 conditionē eorū que n̄ erant. sed interdum gratiam
26 in eos qui meruerunt sibi dñm fieri intellegamus.
27 Haurias aquas in gaudio de fontib; saluatoris. que sup
28 emmanuhel. deinde spolia de taba festina pdari & red
29 quis appellaret nominib; ne uideret. t̄ alter eē p̄t eum
30 que gabriel uirgin nuntiauit dicens. & uocabis no
31 m̄ eius ih̄m. ipse enī saluū faciet populū suū. Nunc uocat
32 saluatore & de eius fontib; aquas p̄dicat hauriendas
33 nequaquā de aquis fluminis egypti que percussit. neq;
34 de aquis fluminis rasi. sed de fontib; ih̄u. hoc enī hebre
35 & lingua saluator exprimit. unde & ipse clamabat
36 in euangelio. qui sitit ueniat. ^{ad me} & bibat. qui crediderit
37 in me sic dix̄ scriptura. flumina de uentre eius flu
38 ent atq; uiuē. hoc aut̄ inquit euangelista dicebat de
39 spū s̄o que credentes in eū accepturi erant. & in alio

ipse loquitur euangelio. quibiberit ex aqua quam ego
 dedero ei non sitis in aeternum. sed aqua quam ego dabo ei.
 fiet in eo fons aquae salientis in uita aeterna. Fontes salua
 toris doctrinam intellegam euangelicam. de qua in
 sexagesimo septimo psalmo legimus. In ecclesiis bene
 dicite domino de fontibus israhel. Et dicitur in illa die confi
 temini domino & inuocate nomen eius. notas facite in populis
 ad inuentiones eius. memore te quomodo excelsus est nomen eius.
 cantate domino quomodo magnifice fecit adnuntiate hoc in
 uniuersa terra. Haec precipiuntur ab apostolis & reliquis israhel
 quod ad gentes crediderunt. ut soli confiteantur domino. & do
 ctis derelictis inuocent nomen & cuncta eius opera pre
 dicent infidelibus ut sciatur quomodo solus excelsus est. cui
 cantandum sit quod magnifice fecerit. & in omni orbe
 illius misericordia producat. Exulta & lauda habita
 tionem sion. quia magnus in medio tui sanctus israhel. Primum
 laudandum iuxta litteram o habitatio sion exulta & lauda
 domum tuam quod quomodo tuus ante uidebat deus & modicus iudee
 claudebat angustus. nunc repleuerit omnem terram
 scientia sua. & ex te surgens regna & gentes & ipsi
 nationes deprecantur atque adorent. Ita dum taxat. ut adici
 ut secundo manu suam ad possidendum. quod reliquum
 est populi sui & congregandos profugos israhel. & dispersos
 colligendos aqua quattuor plagis terrae. quia semina
 rum euangelii per apostolos qui ex iudeis erant possessit
 de fontibus israhel. melius autem est ut sion. id est speculam in sub
 montibus collocatam. in contemptum etiam. De qua & quinquage
 simus psalmus canit. Benigne fac in bone uoluntate tua
 sion ut edificentur muri hierusalem. ut acceptabile

fiat mea dño sacrificiū iusticie oblationes & holocau-
ta & uictulds. quē filio penitenti pat̄ clemētissimus im-
molauit. **EXPLICIT LIB QUARTUS.**

INCIPIT LIBER QUINTUS.

Plures anni sunt quod ascāe memorie uiro amabili
ep̄o rogatus ut decē isaie scriberē uisiones pangusti-
tillius tēporis quid m̄h iudicā uisibulif breui sermone
p̄strinxi. historiā tantū qđ p̄cebat edisserēns. Nunc
ate φΑΙΟ ΠΟΝ ΗΤΑΤΗ. eustochiū cogor inuocā p̄phē-
commentarios scribere. & int̄im orationib̄ tuis ad babylō-
lonē usq; p̄ueniū. que prima dedecē uisionū est
de quib̄ ante iam dixi. Sup̄fluiū aū mihi uisū est. ut
eadem rursus iterarē aut in uno opere. diuisas senten-
tias p̄mere. Unde quintus in ista liber hic erit. quō
quondam solus editus ē quo ad calcē usq; p̄lecto sexz
uoluminis. iuxta tropologia arripiem̄ exordiū. &
eadē te dñm de p̄carite sp̄italis intelligentie cul-
na p̄sequemur. **ADAMABILEM EP̄M DE DECEN-**

VISIONIBUS IN ISALAM PRO PHETAM.

Huc usq; papa analis columen caritatis & nom̄
ac mihi omnium quos t̄ra genuit amantissime p̄-
teras flagitabas. ut tibi x. uisiones que in ista obscuri-
sime s̄. historica explanatione differerē. & omisissis
trox cōmentariis. qui uarias opinationes secuti mu-
ta uolumina condider̄ hebraicam pandere ueritatē
meq; retractantē & molestissimū explanationis gen-
uicamp; aliud differentē sepissime com̄monebas.
Hoc aū anno misisti filiū n̄rm heraclum diaconū qui
me manu conserata inuis uocar̄ & p̄missum p̄mon-